gemeente Urk

Informatienota

Onderwerp
Gevolgen Septembercirculaire 2026

Datum
8 oktober 2026

Zaaknummer
18499675

Aan
Leden van de gemeenteraad

Van
College van burgemeester en wethouders

Informatienota

Op 16 september jl. ontvingen wij de Septembercirculaire 2026 van het gemeentefonds gebaseerd op onder andere de Rijksbegroting, waarbij wij op 23 september gecorrigeerde rekenmodellen ontvingen. De circulaire bevat informatie over de verdeling gemeentefonds per 2027 en aanpassingen voor de jaren 2025 en 2026.

In de circulaire wordt ingegaan op onderwerpen uit de Rijksbegroting, de actualisatie van het volume accres en het LPO-accres (loon- en prijsontwikkelingen), veranderingen rondom het BTW-Compensatiefonds en een beperkt aantal integratie- en doeluitkeringen voor uit te voeren taken.

Inleiding

Begin oktober 2026 heeft u de Programmabegroting 2027 – 2030 ter besluitvorming ontvangen. Hierin worden keuzes voorgelegd voor een structureel sluitend financieel beeld voor de jaren 2027 en 2028. In de Begroting 2027 – 2030 hebben wij aangegeven dat we met de gevolgen van de Rijksbegroting die vastgelegd zijn in de Septembercirculaire 2026 nog geen rekening hebben gehouden.

Gezien de verschijningsdatum van de Septembercirculaire is het binnen de gemeente Urk gebruikelijk dat de financiële vertaling voor de gemeente apart via een informatienota aan uw gemeenteraad wordt aangeboden. Deze informatie wordt u toegezonden zodat u zich een volledig oordeel kunt vormen over de voorgestelde Programmabegroting 2027-2030. Met het verschijnen van de Septembercirculaire 2026 geven wij nader invulling aan dit goede gebruik.

De Programmabegroting 2027-2030, aangevuld met de informatie vanuit de Septembercirculaire 2026, biedt uw raad de mogelijkheid om te debatteren over het complete financieel beeld voor de periode 2027 tot en met 2030.

Conclusie

De effecten van de Septembercirculaire 2026 zijn negatief. Het begrotingssaldo biedt voor de jaren 2026 tot en met 2030 een negatiever beeld.

Wat betekent dit voor de meerjarenbegroting 2027-2030?

Bij de Programmabegroting 2027 -2030 is een verwacht financieel beeld gepresenteerd. De nieuwe informatie uit de Septembercirculaire leidt tot een nieuw financieel beeld. In onderstaand overzicht is het financiële beeld geschetst.

Meerjarenbegroting 2026-2030	2026	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo bij Begroting	**-4.042.766**	**349.525**	**71.792**	**-563.045**	**-726.045**
Gevolgen septembercirculaire 2026	-268.000	-258.000	-265.000	-266.000	-255.000
Eindstand begrotingssaldo na septembercirculaire	**-4.310.766**	**91.525**	**-193.208**	**-829.045**	**-981.045**

De nieuwe financiële ontwikkelingen leiden tot een veranderd financieel beeld zoals in de Programmabegroting 2027 is gepresenteerd. Hoewel 2027 positief blijft, worden alle jaren door de Septembercirculaire negatiever.

Ontwikkelingen circulaire op hoofdlijnen

Septembercirculaire
De Septembercirculaire laat ten opzichte van de Meicirculaire in het algemeen een kleine hogere algemene uitkering vanuit het gemeentefonds zien. Alleen voor 2026 ontvangen wij minder. Na reservering van noodzakelijke budgetten is echter het beeld voor alle jaren negatief.

Meerjarenbegroting 2026-2030	2026	2027	2028	2029	2030
Totale Algemene Uitkering	**43.153.000**	**45.797.000**	**45.367.000**	**46.136.000**	**48.189.000**
Geraamd in begroting	43.421.000	45.598.000	45.287.000	45.995.000	48.037.000
Saldo	**-268.000**	**199.000**	**80.000**	**141.000**	**152.000**
Loonmutatie CEP	-	-	-	-	-
Prijsmutatie CEP	-	-289.000	-280.000	-340.000	-341.000
Netto saldo	**-268.000**	**-90.000**	**-200.000**	**-199.000**	**-189.000**
Te reserveren middelen	-	-168.000	-65.000	-67.000	-66.000
Gevolgen begrotingssaldo	**-268.000**	**-258.000**	**-265.000**	**-266.000**	**-255.000**

In bovenstaand overzicht is het uiteindelijke effect weergegeven voor het begrotingssaldo.

Verwerken gevolgen van de Septembercirculaire 2026

Wij verwerken deze informatie in twee planning & controlproducten. Voor het jaar 2026 passen wij de begroting niet meer aan. De begrotingsaanpassing voor het jaar 2027 verwerken wij bij de Tussenrapportage 2027 en de financiële effecten van het meerjarig karakter worden verwerkt binnen de Kadernota 2028. Deze wordt u in juni 2027 aangeboden.

In bijlage 1 treft u een nadere toelichting op de onderwerpen binnen de Septembercirculaire 2026 aan.

Bijlage 1

Toelichting op de voornaamste wijzigingen vanuit de Septembercirculaire 2026

De belangrijkste wijzigingen die in de Septembercirculaire verwerkt zijn betreffen:

1. BTW-compensatiefonds:
2. Loon- en prijsbijstelling;
3. Taakmutaties;
4. Doeluitkeringen;
5. Kleine factoren en hoeveelheidverschillen.

1. BTW-compensatiefonds

Het BTW-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Dit plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. In 2026 bedraagt het BCF-plafond voor gemeenten € 4,7 miljard. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de Septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de Meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire is het voorschot voor het jaar 2026 tot € 191 miljoen verlaagd. Dit heeft ook een structureel effect op basis waarvan wij onze begroting moeten aanpassen. Dit heeft een negatief effect van rond € 160.000.

2. Volume en Loon- en prijsbijtelling

Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel (LPO), waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. In de september 2026 zijn de accressen voor de jaren 2027 tot en met 2031 bijgewerkt.

Volume accres

In de Septembercirculaire 2026 is een nieuwe raming voor het accres 2027 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB; MEV 2027). Het volumeaccres wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp.

LPO-accres

Het LPO-accres wordt gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp). De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. Voor de jaren 2027 en verder is de raming voor de prijs bbp bijgesteld.

3. Taakmutaties

In de Septembercirculaire stelt de Rijksoverheid geld beschikbaar voor het uitvoeren van specifieke taken (taakmutaties). In deze Septembercirculaire 2026 zijn budgettaire aanpassingen gemaakt voor een aantal taakmutaties.

In principe worden de budgettaire gevolgen in de begroting verwerkt in het financieel beeld, tenzij de gelden beschikbaar worden gesteld voor het uitvoeren van een nieuwe activiteit (taak). Op dat moment reserveren wij dit geld in de begroting voor het uitvoeren van deze taak. In onderstaand overzicht is een opsomming van de verschillende taakmutaties gegeven en wordt aangegeven of dit vrijvalt of dat dit geld wordt gereserveerd. Omdat wij de begroting op € 1.000 afronden, verrekenen wij ontvangen bedragen kleiner dan € 1.000 met het begrotingssaldo. Bedragen die wij alleen voor 2026 ontvangen begroten wij niet meer.

Wet Versterking regie volkshuisvesting

1. Uitvoeringskosten

Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Vastgesteld is dat deze werkzaamheden financiële gevolgen hebben voor gemeenten (en provincies) in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten. Ter compensatie is in 2025 (decembercirculaire 2025) al incidenteel € 48,8 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. In deze circulaire worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat om een jaarlijkse bijdrage van € 56,2 miljoen. Gemeente Urk ontvangt hiervoor in totaal ongeveer € 47.000 extra oplopend tot € 55.000 in 2030. De gelden voor 2027 en verder reserveren wij in de begroting. Het bedrag voor 2026 begroten wij niet meer.

2. Integrale dienstverlening

Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Naar aanleiding van de inzichten over de opgave op het gebied van wonen met zorg moeten gemeenten hun Wmo-beleidsplan bijstellen om aan te geven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorgdragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning). Gemeenten moeten in hun Wmo-beleidsplan aangeven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorgdragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning) Hiervoor is in 2026 een bijdrage van € 9,8 miljoen beschikbaar en vanaf 2027 structureel € 3 miljoen. Gemeente Urk ontvangt hiervoor in totaal ongeveer € 2.000 extra oplopend tot € 3.000 in 2030. De gelden voor 2027 en verder reserveren wij in de begroting. Het bedrag voor 2026 begroten wij niet meer.

Uitvoeringskosten Inburgering

In het bestuurlijk overleg van 25 juni jl. is tussen de minister voor Werk en Participatie en de VNG overeenstemming bereikt over een tegemoetkoming op de uitvoeringskosten inburgering. Uit het onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wet inburgering 2021 voor gemeenten, blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Dit tekort is grotendeels terug te voeren op grotere aantallen inburgeringsplichtigen dan vooraf geraamd. Om gemeenten hierin tegemoet te komen, stelt het ministerie van SZW in totaal € 93 miljoen beschikbaar voor de jaren 2026, 2027 en 2028. De middelen zijn erop gericht om te zorgen dat gemeenten hun wettelijke taken kunnen blijven uitvoeren. In de Septembercirculaire 2026 is voor het jaar 2026 € 31 miljoen beschikbaar gesteld. In het voorjaar 2027 worden waarschijnlijk de middelen voor de jaren 2027 en 2028 beschikbaar gesteld. Gemeente Urk ontvangt hiervoor € 16.000 in 2026.

4. Doeluitkeringen

In negentien bestaande IU's en DU's zijn wijzigingen opgenomen, waarbij het macrobudget van de uitkering wijzigt. Zes mutaties hebben een omvang groter dan € 10 miljoen.

- *DU Vrouwenopvang:*
  Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming € 18,0 miljoen in 2026, € 17,0 miljoen in 2027. Opvangplekken mensenhandel € 1,6 miljoen in 2027, € 3,1 miljoen in 2028, € 4,6 miljoen in 2029 en € 6,1 miljoen in 2030 en 2031. (Over de verdeling van de middelen voor opvangplekken vindt nog overleg plaats tussen het Rijk en de VNG. Deze middelen zijn daarom nu nog niet verdeeld.)
- *DU Spreidingswet: € 15,3 miljoen in 2026.* Urk ontvangt eenmalig € 32.000 in 2026
- *DU Openbare bibliotheken: € 62,0 miljoen in 2027.* Urk ontvangt voor 2027 € 105.000 in 2027.
- *DU IBO Problematische schulden: € 19,7 miljoen structureel vanaf 2027.* Urk ontvangt hiervoor € 10.000 structureel.

De gelden die Urk ontvangt voor het jaar 2026 reserveren wij niet, maar worden verrekend met het jaarresultaat van 2026.

De gelden die gemeente Urk ontvangt voor het jaar 2027 en latere jaren reserveren wij voor de uitvoering van de taak. Concreet betekent dit dat de ontvangen gelden voor de openbare bibliotheek en de IBO problematische schulden worden gereserveerd. In totaal betreft het hier € 115.000 in 2027 dalend tot € 10.000 in 2030.

5. Kleine factoren en hoeveelheidverschillen

Deze wordt bij iedere circulaire op basis van verschillende indicatoren vanuit het CBS herrekend. Nader bekend geworden definitieve informatie als hoeveelheidverschillen zijn hiervan de oorzaak. Aanpassing van deze uitkeringsfactor leidt ook tot kleine wijzigingen. Ook worden de gevolgen van de WOZ-waarden periodiek beoordeeld. Voor de Septembercirculaire 2026 heeft dit een structureel negatief effect. Voor 2026 is dit verschil € 207.000 negatief. Voor 2027 en verder is dit ongeveer € 110.000 negatief.